

Izvođenje dokaza videokonferencijom

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Postoji li mogućnost izvođenja dokaza videokonferencijom uz sudjelovanje suda u državi članici koja upućuje zahtjev ili neposredno od strane suda u toj državi članici? Ako postoji, koji se nacionalni postupci ili zakoni primjenjuju?

Zakonom o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91., 91/92., 58/93., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 02/07., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 89/14., 70/19., 80/22 i 155/23.; dalje: ZPP) propisan je način izvođenja dokaza na daljinu uz upotrebu u građanskopravnim predmetima. Člankom 115. stavkom 3. ZPP-a propisano je sud može odrediti da se pojedini dokaz izvede na daljinu uz korištenje odgovarajućih audiovizualnih uređaja i tehnološke platforme za komunikaciju na daljinu. Člankom 115. stavkom 5. ZPP-a određeno je da će sud o izvođenju pojedinog dokaza na daljinu odlučiti nakon što o tome pribavi očitovanja stranaka i drugih sudionika koji trebaju sudjelovati na ročištu koje će se održati na daljinu.

Pravilnikom o održavanju ročišta na daljinu („Narodne novine“, broj 154/22.; dalje: Pravilnik) propisuje se način održavanja ročišta na daljinu i izvođenja pojedinih dokaza uz korištenje odgovarajućih audiovizualnih uređaja i tehnoloških platformi za komunikaciju na daljinu. Međutim, mogućnost izvođenja dokaza videokonferencijom uz sudjelovanje suda ostvarit će se kada ministar nadležan za poslove pravosuđa, sukladno članku 17. stavku 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 80/22.), odlukom utvrdi jesu li ispunjeni tehnički uvjeti za tonsko snimanje ročišta na pojedinim sudovima.

2 Postoje li ograničenja u pogledu osoba koje se može saslušati videokonferencijom – primjerice, može li se tako saslušati samo svjedoke ili i druge osobe, poput stručnjaka i stranaka u postupku?

Člankom 5. točkom 1. Pravilnika propisano je da izraz »Ročište na daljinu« označava ročište koje se održava sa sudionicima postupka putem audiovizualnog uređaja i tehnološke platforme za komunikaciju na daljinu, dok je točkom 6. istoga članka propisano da izraz »Sudionici postupka« označava sud, stranke, umještače, punomoćnike, zakonske zastupnike, svjedoke, vještake i druge osobe koje sudjeluju u postupku.

3 Postoje li ikakva ograničenja kad je riječ o vrsti dokaza koje se može izvoditi videokonferencijom?

Člankom 12. Pravilnika propisano je da sud može, osim ispitivanja svjedoka i vještaka, izvoditi i druge dokaze na ročištu na daljinu ako priroda dokaza to omogućuje, o čemu će prije održavanja ročišta ili na ročištu omogućiti strankama da se očituju.

4 Postoje li ograničenja kad je riječ o mjestima na kojima se osobe može saslušati videokonferencijom, tj. mora li to biti u prostorima suda?

Člankom 7. stavkom 1. Pravilnika propisano je da sudionici postupka komuniciraju sa sudom iz prostorije opremljene tehnološkom platformom za komunikaciju na daljinu iz koje mogu nesmetano komunicirati s drugim sudionicima postupka, dok je stavkom 2. istoga članka propisano da sudionik postupka za kojeg se nakon poziva na ročište utvrdi da ne može prisustvovati ročištu na daljinu može pristupiti na ročište u zgradi suda, a o čemu prije održavanja ročišta mora obavijestiti sud.

5 Je li dopušteno snimanje saslušanja videokonferencijom i ako jest, postoji li oprema za to?

Na temelju članka 17. stavku 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 80/22.) ministar nadležan za poslove pravosuđa odlukom će utvrditi jesu li ispunjeni tehnički uvjeti za tonsko snimanje ročišta na pojedinim sudovima

6 Na kojem se jeziku treba održati saslušanje: (a) ako se zahtjevi podnose na temelju članaka od 12. do 14. Uredbe o izvođenju dokaza; i (b) ako se dokazi neposredno izvode u skladu s člancima od 19. do 21. Uredbe o izvođenju dokaza?

Stranke i drugi sudionici u postupku imaju pravo pri sudjelovanju na ročištima i pri usmenom poduzimanju drugih procesnih radnji pred sudom upotrebljavati svoj jezik. Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke odnosno drugih sudionika u postupku, osigurat će im se usmeno prevođenje na njihov jezik onoga što se na ročištu iznosi te usmeno prevođenje isprava koje se na ročištu koriste radi dokazivanja.

7 Ako su potrebni usmeni prevoditelji, tko ih angažira i gdje bi se trebali nalaziti (a) ako se zahtjevi podnose u skladu s člancima od 12. do 14. Uredbe o izvođenju dokaza; i (b) ako se dokazi neposredno izvode u skladu s člancima od 19. do 21. Uredbe o izvođenju dokaza?

Stranke i drugi sudionici u postupku poučit će se o pravu da usmeni postupak pred sudom prate na svom jeziku uz pomoć tumača. Oni se mogu odreći prava na prevođenje ako izjave da znaju jezik na kojem se vodi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da im je dana pouka te izjave stranaka odnosno sudionika. Prevođenje obavljaju tumači. Troškovi prevođenja padaju na teret stranke ili sudionika kojega se tiču.

8 Koji se postupak primjenjuje na organiziranje saslušanja i obavješćivanje osobe koju se treba saslušati o vremenu i mjestu saslušanja (a) ako se zahtjevi podnose u skladu s člancima od 12. do 14. Uredbe o izvođenju dokaza; i (b) ako se dokazi neposredno izvode u skladu s člancima od 19. do 21. Uredbe o izvođenju dokaza? U oba slučaja, koliko se vremena ostavlja prilikom dogovaranja datuma saslušanja kako bi se na vrijeme obavijestilo dotičnu osobu?

Sukladno članku 114. stavku 2. ZPP-a sud će na ročište pravodobno pozvati stranke i ostale osobe čija se prisutnost smatra potrebnom. Uz poziv će se stranci dostaviti podnesak koji je dao povod za određivanje ročišta, a u pozivu će se naznačiti mjesto, prostorija i vrijeme održavanja ročišta. Ako se uz poziv ne dostavlja podnesak, u pozivu će se navesti stranke, predmet spora te radnja koja će se na ročištu obaviti (članak 114. stavak 2. ZPP-a).

U slučaju održavanja ročišta na daljinu, sud će, na temelju članka 6. stavka 2. Pravilnika, u pozivu za ročište na daljinu navesti:

- vrstu tehnološke platforme za komunikaciju na daljinu koja će se koristiti
- poveznicu za uključivanje na tehnološku platformu za komunikaciju na daljinu ili vrijeme i način naknadne dostave poveznice
- ako je potrebno, upozorenja vezana za tehnološku platformu za komunikaciju na daljinu o kojima sudionici postupka trebaju biti posebno obaviješteni
- upozorenje strankama da podneske ili isprave mogu predati na ročištu u PDF formatu
- broj telefona ili adresu elektroničke pošte putem kojih sudionici postupka mogu javiti sudu da imaju tehničke poteškoće zbog kojih su spriječeni sudjelovati na ročištu na daljinu.

9 Koji su troškovi povezani s uporabom videokonferencije i kako se podmiruju?

Sud će prilikom odlučivanja o troškovima postupka stranci odrediti naknadu samo onih troškova koji su bili potrebni za vođenje parnice. O tome koji su troškovi bili potrebni te o visini troškova odlučuje sud ocjenjujući brižljivo sve okolnosti, osobito vodeći računa o pravilima koja su propisana za pripremanje glavne rasprave određuju upućivanje podnesaka i jedno pripremno ročište te jedno ročište za glavnu raspravu.

Kad stranka predloži izvođenje dokaza, dužna je po nalogu suda unaprijed položiti iznos potreban za podmirenje troškova koji će nastati u povodu izvođenja dokaza. Kad izvođenje dokaza predlože obje stranke, ili kad ga sud odredi po službenoj dužnosti, sud će odrediti da iznos potreban za podmirenje troškova polože obje stranke na jednake dijelove. Ako je sud odredio izvođenje dokaza po službenoj dužnosti, može odrediti da iznos položi samo jedna stranka.

Stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna je protivnoj stranci i njezinu umješaču naknaditi troškove izazvane vođenjem postupka. Umješač na strani stranke koja je izgubila parnicu dužan je naknaditi troškove koje je uzrokovao svojim radnjama.

Ako su stranke djelomično uspjele u parnici, sud će najprije utvrditi postotak u kojemu je svaka od njih uspjela, zatim će od postotka one stranke koja je u većoj mjeri uspjela oduzeti postotak one stranke koja je u manjoj mjeri uspjela, nakon toga će utvrditi iznos pojedinih i iznos ukupnih troškova stranke koja je u većoj mjeri uspjela u parnici koji su bili potrebni za svrhovito vođenje postupka te će toj stranci odmjeriti naknadu dijela takvih ukupnih troškova koji odgovara postotku koji je preostao nakon navedenog obračuna postotaka u kojima su stranke uspjele u parnici. Omjer uspjeha u parnici ocjenjuje se prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu, vodeći računa i o uspjehu dokazivanja u pogledu osnove zahtjeva.

10 Kojim se zahtjevima, ako postoje, osigurava da je osoba koju neposredno saslušava sud koji upućuje zahtjev obaviještena o tome da je njezino sudjelovanje dobrovoljno?

Svjedoci se pozivaju dostavom pisanog poziva u kojem se navodi prezime i ime pozvanoga, vrijeme i mjesto dolaska, predmet u vezi s kojim se poziva i naznaka da se poziva kao svjedok. U pozivu će se svjedok upozoriti na posljedice neopravdanog izostanka i na pravo na naknadu troškova. Sudac će upozoriti svjedoke da mogu uskratiti davanje iskaza o onome što mu je stranka kao svom punomoćniku povjerila, o onome o čemu se stranka ili druga osoba svjedoku kao vjerskom ispovjedniku ispovjedila i o činjenicama što ih je svjedok saznao kao odvjetnik, liječnik, ili u obavljanju kakva drugog poziva ili kakve druge djelatnosti ako postoji obveza da se kao tajna čuva ono što se saznalo u obavljanju tog poziva ili djelatnosti. Nadalje, svjedok može uskratiti odgovor na pojedina pitanja ako za to postoje važni razlozi, a osobito ako bi svojim odgovorom na ta pitanja izložio teškoj sramoti, znatnoj imovinskoj šteti ili kaznenom gonjenju sebe ili svoje srodnike po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stupnja, a u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno, svoga bračnog druga ili srodnike po tazbini do drugog stupnja zaključno i onda kad je brak prestao te svog skrbnika ili staranika, usvojitelja ili usvojenika. Sudac

pojedinaac ili predsjednik vijeća upozorit će svjedoka da može uskratiti davanje odgovora na postavljeno pitanje.

11 Kojim se postupkom utvrđuje identitet osobe koju se treba saslušati?

Sud će od svjedoka čije saslušanje je predloženo u dokaznom postupku, prije održavanja ročišta na daljinu, zatražiti da sudu dostavi presliku ili skeniranu osobnu iskaznicu odnosno, drugu ispravu kojom dokazuje identitet osobe koju treba saslušati, odnosno, utvrdit će identitet svjedoka na drugi način kad je to moguće (članak 8. stavak 1. Pravilnika). Od ostalih sudionika postupka sud će na ročištu na daljinu zatražiti da navedu svoje podatke potrebne za identifikaciju, a po potrebi će njihov identitet utvrditi u skladu sa stavkom ovoga članka (članak 8. stavak 2. Pravilnika). Sud će odrediti kojim komunikacijskim sredstvom će osobe podatke iz ovoga članka dostaviti sudu (članak 8. stavak 3. Pravilnika).

12 Kakvi se zahtjevi primjenjuju na davanje prisega i koje podatke treba poslati sud koji upućuje zahtjev ako je potrebna prisega tijekom neposrednog izvođenja dokaza u skladu s člancima od 19. do 21. Uredbe o izvođenju dokaza?

Sud može odlučiti da svjedok prisegne na iskaz koji je dao, a može odlučiti da svjedok prisegne i prije nego što bude saslušan. Prisega se daje usmeno izgovaranjem ovih riječi: „Prisežem čašću da sam o svemu što me je sud pitao istinu govorio i da ništa što sam o ovoj stvari znao nisam prešutio.“ . Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati prisežu tako da potpisuju tekst prisega, a gluhi će svjedoci pročitati tekst prisega. Ako gluhi ili nijemi svjedoci ne znaju ni čitati ni pisati, prisegnut će preko tumača. Ako se svjedok ponovno saslušava, neće po drugi put dati prisegu, nego će se samo opomenuti na već danu prisegu. Neće se tražiti prisega od svjedoka koji u vrijeme saslušanja nisu punoljetni ili ne mogu shvatiti njezino značenje.

13 Na koji se način osigurava da na mjestu gdje se održava videokonferencija postoji osoba za kontakt koju može kontaktirati sud koji upućuje zahtjev i osoba koja je dostupna na dan saslušanja i koja može upravljati opremom za videokonferenciju te otkloniti moguće tehničke poteškoće?

Sud će prije zakazivanja ročišta na daljinu ispitati postoje li tehničke i druge pretpostavke za njegovo održavanje (članak 11. stavak 1. Pravilnika). Ako se nakon zakazivanja, a prije održavanja ročišta na daljinu, utvrdi da se ročište ne može održati u zakazano vrijeme, sud će ročište odgoditi te zakazati novo ročište na daljinu ili u sudskoj zgradi, ovisno o razlozima neodržavanja ranijeg ročišta (članak 11. stavak 2. Pravilnika). U tom slučaju ročište može umjesto na daljinu biti održano u zakazano vrijeme u sudskoj zgradi ako okolnosti slučaja to dopuštaju (članak 11. stavak 3. Pravilnika). Ako tijekom održavanja ročišta na daljinu nastanu tehničke poteškoće sud će ih pokušati otkloniti i nastaviti s ročištem. Ako ročište nije moguće nastaviti sa svim sudionicima postupka, a može se nastaviti s nekima od njih bez da bi stranci bilo onemogućeno raspravljanje, sud će nastaviti s ročištem. U suprotnom, postupit će u skladu sa stavkom 2. ovoga članka (članak 11. stavak 4. Pravilnika).

14 Traže li se ikakvi dodatni podaci od suda koji upućuje zahtjev i, ako da, koji?

Ne traže se dodatni podaci od suda koji upućuje zahtjev.

■ Posljednji put ažurirano: 13/03/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o

autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.